

ผลของการสอนแบบโครงงานที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กฤษณา อุดมโภชน^{*} ภาณุวัฒน์ รักดีวงศ์^{**} สุภาพร พงศ์ภิญโญโอบาส^{***}

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องผลของการสอนแบบโครงงานที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้และผลสัมฤทธิ์
ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบโครงงานระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เพื่อ
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอน
ด้วยวิธีสอนแบบโครงงานระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแสวงหาความรู้วิชา
สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบโครงงานระหว่างหลัง
เรียนกับเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังเจ้า
วิทยาคม อ.วังเจ้า จ.ตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 สุโขทัย-ตาก จำนวน
นักเรียน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโครงงาน
2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ 3) แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ วิเคราะห์
ข้อมูล ด้วยสถิติพื้นฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงาน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงานมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโครงงานมีทักษะ
การแสวงหาความรู้ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, วิธีสอนแบบโครงงาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการแสวงหาความรู้

^{*} นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2555

^{**} รองศาสตราจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ที่ปรึกษา

^{***} อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, ที่ปรึกษา

Effect of Project Approach Teaching on Knowledge Searching Skill and Achievement Learning in Social Studies of Matthayom 6 Students

Kritsana Audomphot* Panuwat Pakdeewong** Supaporn Pongpinyo-O-Pas***

Abstract

The purposes of this research were 1) to compare learning achievement in social studies of Matthayom 6 students before being taught by project approach teaching and after being taught by project approach teaching, 2) to compare learning achievements in social studies of Matthayomsuksa 6 students after being taught by project approach teaching with the criteria, and 3) to compare knowledge searching skills of Matthayomsuksa 6 students after being taught by project approach teaching with the criteria. The samples consisted of 30 Matthayomsuksa 6 students studying at Wangchawittayakhom School, Wangchao District, Tak Province under the Office of Secondary Educational Area Zone 38, Sukhothai-Tak. The research instruments were 1) learning plans, 2) an achievement test, and 3) an assessment form of knowledge searching. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of the study were as follows:

1. The Matthayomsuksa 6 students' learning achievement after being taught by project approach teaching was significantly higher than before being taught by project approach at the level of .05.
2. The Matthayomsuksa 6 students' learning achievement after being taught by project approach teaching was significantly higher than the criteria at the level of 0.05.
3. The Matthayomsuksa 6 students' knowledge searching skills after being taught by project approach teaching was significantly higher than the criteria at the level of 0.05.

Keywords: Active Learning, Project Approach, Achievement, Knowledge Searching Skill.

* Student in Master of Education Degree Program in Curriculum and Instruction Program, Kamphaeng Phet University, 2012

** Assoc. Prof., Faculty of Education, Naresuan University, Advisor.

*** Assoc. Prof., Faculty of Education, Kamphaeng Phet University, Advisor

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการผสมผสานความรู้อย่างสมดุล ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รอบด้าน พร้อมฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542: 25-27)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนกลุ่มมัธยมศึกษาจังหวัดตาก พบว่า คะแนนผลการทดสอบแห่งชาติ O-NET ของปีการศึกษา 2553 มีค่าเฉลี่ย 42.50 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในระดับประเทศ 45.69 และปีการศึกษา 2554 มีค่าเฉลี่ย 29.45 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในระดับประเทศ 33.39 จะเห็นได้ว่าวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีคะแนนต่ำลงทั้งประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ.2549 -2551) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่พบว่า มาตรฐานที่ 3 ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านมาตรฐานที่ 4 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเน้นผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์นั้น มีผลการประเมินในภาพรวมในระดับพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2551: 29-33)

การสอนแบบโครงงานจึงเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกตามความถนัดและตามความสนใจ ฝึกทักษะการแก้ปัญหา ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ชีวิตจริง เพื่อเป็นผู้ผลิต ผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดทั้งดำรงตนในสังคมอย่างมีความสุขซึ่ง สุพล วังสิทธิ์ (2543: 1) และวิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544: 2) กล่าวว่า การสอนแบบโครงงานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการแสวงหาความรู้ การศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดช่วยผู้เรียนได้นำความรู้ในชั้นเรียนบูรณาการกับกิจกรรมที่จะกระทำ

เช่นเดียวกับที่ Dewey (1976:130) กล่าวว่ามนุษย์เรามีการเจริญกับสภาพปัญหาอยู่ตลอดเวลาทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมและปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ ดังนั้นวิธีสอนที่ดีต้องสอนให้รู้จักวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ๆ ด้วยการสร้างความหมายแก้ปัญหาการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง

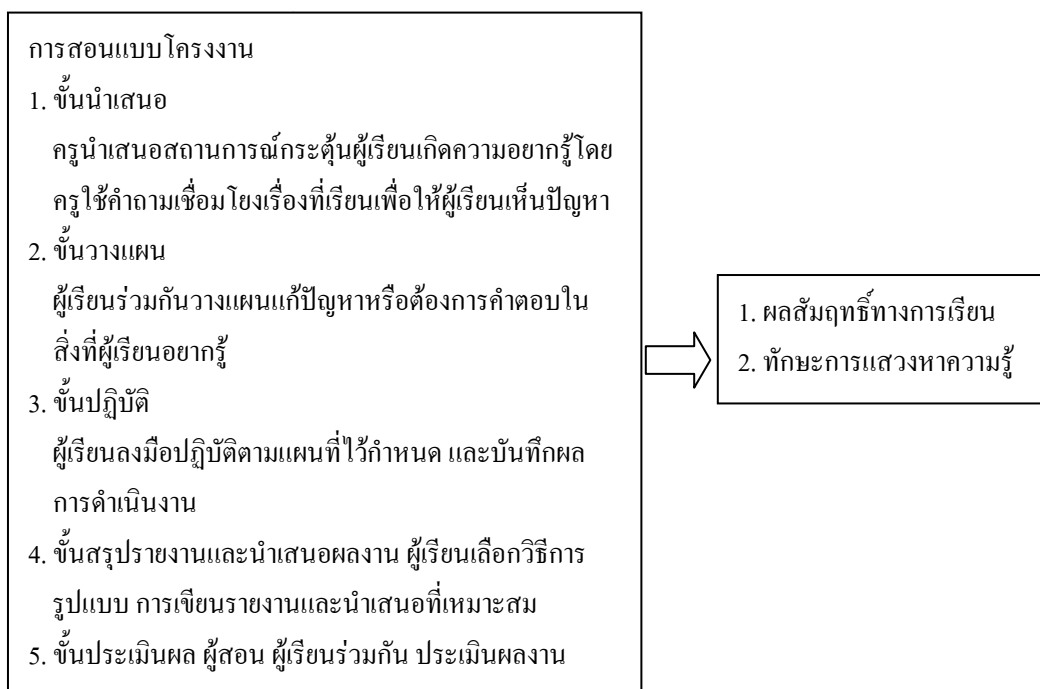
จากสภาพปัญหาดังกล่าว เมื่อพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้นั้นคือ ครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการต่างๆ ไปพร้อมๆ กันคือ กระบวนการเรียนการสอนแบบโครงงาน (Project-Approach) เป็นการเรียนสอนที่ให้ผู้เรียนได้รู้จักวิถีคิด วิถีทำงานที่เป็นระบบ วิธีการทำโครงการวิจัยเล็ก ๆ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงงานต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนอยากรู้ สามารถสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ และนักเรียนสามารถรู้จักความรับผิดชอบและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โครงงานอาจจะทำในเวลาเรียน หรือนอกเวลาเรียน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545: 161) และอาจทำคนเดียวหรือหลายคน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การคิดและเลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่จะศึกษา 2) การวางแผนในการทำโครงงาน 3) การลงมือทำโครงงาน 4) การสรุปเขียนงานโครงงาน 5) การแสดงผลงาน

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประสบปัญหาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ปัญหาที่พบในชั้นเรียน ได้แก่ นักเรียนขาดทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม ไม่สร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นใหม่ได้ และไม่สามารถนำความรู้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบโครงงานและทักษะการแสวงหาความรู้ รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการแก้ปัญหา สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแสวงหาความรู้วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest - Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 สุโขทัย - ตาก

กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังเจ้าวิทยาคม อ.วังเจ้า จ.ตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 สุโขทัย - ตาก จำนวน

1 ห้อง ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sample) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ฉบับ

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบโครงงาน ซึ่งผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 แผน ได้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ด้านต่างๆของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ระดับความเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีข้อถูกเพียงข้อเดียว จำนวน 40 ข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.20 - 1.00 (บัณฑิตา อินสมบัติ, 2554) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

3. แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ เป็นการวัดและประเมินตามสภาพจริงที่ใช้ในการประเมินแบบรูปรีก (Rubric Assessment) ซึ่งผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ จำนวน 5 ด้าน ได้ค่าความสอดคล้องของแบบทักษะการแสวงหาความรู้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงาน จุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลงานในการเรียนการสอน

2. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ดำเนินการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 16 ชั่วโมง และใช้แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้หลังเรียนด้วยการตรวจโครงงานและการนำเสนอโครงงาน

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

5. ตรวจสอบคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และสรุปคะแนนแบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples), (t-test One Sample) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1 – 3

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงานระหว่างก่อนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	30	17.73	2.43	37.20*	.000
หลังเรียน	30	34.70	1.82		

* $p < .05$

จากตารางที่ 1 แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียน เฉลี่ย ($\bar{X}$) = 17.73 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.82 และหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เฉลี่ย ($\bar{X}$) = 34.70 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.82 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงงานระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์	t	p
n	(คะแนน)			(คะแนน)		
หลังเรียน	30	40	34.77	1.67	32	9.05* .000

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการ หลังเรียน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 34.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.67 ซึ่งเป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์และผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์

คะแนนแบบทักษะการแสวงหาความรู้	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์	t	p
n	(คะแนน)			(คะแนน)		
หลังเรียน	30	15	14.17	0.69	11.25	22.86* .000

*p < .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการ มีคะแนนทักษะการแสวงหาความรู้โดยเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 14.17 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.69 และผลการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่ พบว่าทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการสอนแบบโครงการที่มีผลต่อทักษะการแสวงหาความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโครงการ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโครงการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโครงการมีทักษะการแสวงหาความรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงงานวิชาสังคมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอนแบบโครงงานเป็นการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ทำงานตามแผนที่วางไว้ รู้จักการแก้ปัญหา การทำงานเป็นกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ (2548: 130) ที่ได้พัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อน

2. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับสอนแบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองหรือกลุ่มเล็กๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การลงมือปฏิบัติ รู้จักวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างองค์ความรู้อย่างมีคุณค่า เพื่อให้ผลงานประสบความสำเร็จ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของทิพวรรณ ชุ่มเชื้อ (2548: 130) ได้พัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.67/88.89 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอิงอร ขวงทอง และอาภรณ์ อินเสมียน (2554) ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานโดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีทักษะการแสวงหาความรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการฝึกให้นักเรียนมีทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบและฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกความสามารถในการสื่อสารสิ่งที่ตนคิด หรือทำให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สมวงษ์ แปลงประสพโชค (2544: 78) ตลอดจนสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 กล่าวคือ “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” และสอดคล้องกับ จุฑาทิพย์ เคราะห์ดี (2550: 78) ได้พัฒนาแบบประเมินทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและรักการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการพัฒนานิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Zimmerman (2010) ที่ทำการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการสอนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิตในห้องเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเกรด 12 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตร่วมกับการสัมภาษณ์ครู นักเรียนผลการวิจัยพบว่าการสอนแบบโครงงานทำให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไปให้ประสบความสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีสอนแบบโครงงานโดยใช้รูปแบบโครงงานไปสอนในรายวิชาอื่นๆ ได้ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและพัฒนาความสามารถของนักเรียนในด้านทักษะแสวงหาความรู้ ในด้านการคิดประเด็นการศึกษา ค้นคว้า การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การสรุปผลการดำเนินงานและสามารถนำเสนอโครงงานได้อย่างหลากหลาย
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน กระบวนการกลุ่มถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและต้องรู้จักกระบวนการในการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่คิดประเด็นการค้นคว้า การวางแผนในการสืบค้น การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสืบค้น และการสรุปผลจากการสืบค้นความรู้และการบันทึกจัดเก็บ ซึ่งนักเรียนต้องร่วมมือกันทำงานความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จ ครูควรเน้นให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองให้มากที่สุด
3. ควรนำโครงงานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในการเรียนและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพราะกระบวนการโครงงาน เป็นกระบวนการที่สอนให้นักเรียนรู้จักหาวิธีการแก้ไข เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

4. ควรประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ถ้าได้มีการประเมินจากผู้ใกล้ชิด กระตุ้นและประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลการประเมินมาใช้อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการสอนแบบโครงงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ หรือคุณลักษณะแตกต่างกัน เช่น ด้วยวิธีการสอนแบบโครงงานในรายวิชาอื่นๆ

2. ควรทำการศึกษาค้นคว้าผลของการสอนแบบโครงงานที่มีต่อคุณลักษณะอื่นๆของนักเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนรู้ เป็นต้น

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับทักษะการแสวงหาความรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

การศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช

2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

จุฑาทิพย์ เกราะหัดดี. (2548). การพัฒนาแบบประเมินทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและรักการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำลพบุรี. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 1.

บัณฑิตา อินสมบัติ. (2554, พฤษภาคม-สิงหาคม). ข้อพิจารณาในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจการจำแนก. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 6(16): 1-12.

ทิพย์วรรณ ชุ่มเชื้อ. (2548). การพัฒนาการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอนโดยวิธีสอนแบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2544). การพัฒนาการเรียนการสอน. ภาควิชาหลักสูตรมหาสารคาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2551). การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. เอกสารประกอบการบรรยาย. ภาพนิ่ง (ม.ป.พ.)

ลีปปนันท์ เกตุทัต. (2541). การศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต, วารสารการศึกษานอกโรงเรียน.

สุพล วังสนซ์. (2543). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่โครงงาน. วารสารวิชาการ. 3(เมษายน). 9-13.

อิงอร ขวงทอง และอาภรณ์ อินเสมียน. (2554, พฤษภาคม-สิงหาคม). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องสิ่งมีชีวิตกับแหล่งที่อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 6(16): 113-124.

Dewey, J. (1976). **How We Think**. Massachusetts.: D.C. Health and Company.

Zimmerman, Daneck, C. (2010). **Project Baed Learning for Life Skill Building in 12th Grade Social Studies Classrooms**. Dominican University of Calofornia.
